

การวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระดับนานาชาติ

Content Analysis of LIS International Publications from Thailand

นางรุจเรขา วิทยาวุฒิกุล *

Ms. Ruchareka Wittayawuttikul

บทคัดย่อ

สารสนเทศศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่มีความเป็นสหวิทยาการและพหุวิทยาการ มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่างๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อีกทั้งงานวิจัยทางด้านสารสนเทศศาสตร์มีความเป็นสากล เพื่อทำความเข้าใจสถานภาพของการวิจัยทางด้านสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยในเวทีการวิจัยในระดับนานาชาติ บทความนี้จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์บทความวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยคัดเลือกเฉพาะบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติและปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลสากล ISI Web of Science ของบริษัท Thomson Reuters ในระยะเวลา 12 ปี (พ.ศ. 2542-2553) จากวารสารหลัก (core journals) ของสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 83 ชื่อ พบว่านักวิจัยของประเทศไทยได้ตีพิมพ์ในวารสารกลุ่มสาขาวิชาดังกล่าวจำนวน 19 ชื่อ 44 บทความ คิดเป็น 8.7% ของบทความจากประเทศในกลุ่มอาเซียน และเมื่อศึกษาเฉพาะบทความประเภทวิจัยและปริทัศน์ จำนวน 30 บทความ พบว่า ผู้แต่งบทความมาจากสถาบันต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 10 บทความ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แห่งละ 5 บทความ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ แห่งละ 2 บทความ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สวทช. สำนักงานยูเนสโก และศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กสท. แห่งละ 1 บทความ ได้รับการอ้างอิงรวม 207 ครั้ง เนื้อหาการวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ภูมิศาสตร์สารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ศิลปศาสตร์ บริหารจัดการ และธุรกิจ โดยเป็นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ดัชนีวัดผลงานวิจัย เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เวิลด์ไวด์เว็บ เว็บเชิงความหมาย ระบบการจัดกลุ่มและทำดัชนีสารสนเทศบนเว็บ การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การค้นคืนสารสนเทศ ส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ เครื่องข่ายสังคมและความร่วมมือ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ ภูมิสารสนเทศศาสตร์ และห้องสมุดเพื่อชุมชน ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ ได้แก่ การวิจัยเชิงพัฒนาระบบ กรอบแนวคิด ทฤษฎี และแบบจำลอง การศึกษาระยะยาว การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงทดลอง จะเห็นได้ว่า บทความวิจัยและบทความปริทัศน์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลสากล ISI Web of Science ยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย โดยมีเพียง 30 บทความ ภายในระยะเวลา 12 ปี ดังนั้น จึงควรค้นหาแนวทางในการพัฒนางานวิจัยด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยให้มีคุณภาพในระดับสากล และสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารชั้นนำระดับนานาชาติ ในจำนวนที่มากยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: บรรณารักษศาสตร์, สารสนเทศศาสตร์, การวิเคราะห์เนื้อหา, ผลงานวิจัยระดับนานาชาติ

* นักศึกษา หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

Information science is the study field that is interdisciplinary and multidisciplinary. This subject area is related to science and technology, social sciences, arts and humanities. This paper studied internationalization of information science research in Thailand by conducting content analysis and bibliometric analysis of information science articles found in Thomson's ISI Web of Science databases (1999-2010). There were altogether 83 core ISI journals within the category of "Information Science and Library Science". The researchers from Thailand published 44 articles in 19 journal titles, or 8.7% of articles published by the ASEAN countries. Among 44 articles (excluded 14 proceeding papers and book reviews), there were 30 research articles and review articles contributed by various institutes in Thailand e.g. 10 articles from King Mongkut's University of Technology Thonburi, 5 articles each from AIT and Chulalongkorn University, 2 articles each from Srinakharinwirot University and Assumption University, one article each from Sukhothai Thammathirat Open University, Burapha University, Mahidol University, Suan Dusit Rajabhat University, NSTDA, UNESCO, and Centre for Education Technology. Those articles were cited 207 times within 12 years.

The subject areas of the articles mentioned are related to science, technology, computer science, geographic information science, library and information science, liberal arts, management and business. The contents include bibliometric studies, internet technology, world-wide web, semantic web, classification and indexes of the web, e-learning, information retrieval, user interface, social network, collaborative work, IT innovation, library automation, business information, GIS, and community library. The research methodologies used were system development, longitudinal study, qualitative research, content analysis and experimental research. The findings from this study showed that there were merely 30 research and review articles published in ISI Web of Science journals for the past 12 years. Policies for library and information science research in Thailand should encourage Thai researchers to publish in the international arena and increase number of publications.

Keywords: Information Science, Library Science, Content Analysis, International Publications

บทนำ

สารสนเทศศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่มีลักษณะทางธรรมชาติเป็นสหวิทยาการ (Inter-disciplinary) และพหุวิทยาการ (multidisciplinary) มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกับสาขาวิชาต่างๆ อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ปรัชญา กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การจัดการ ธุรกิจ การศึกษา วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการแพทย์ และที่สำคัญคือเป็นศาสตร์ที่มีความใกล้ชิดกับบรรณารักษศาสตร์ และวิทยาการคอมพิวเตอร์ค่อนข้างมาก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในแง่มุมต่างๆ จากทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิวัฒนาการความก้าวหน้าของงานวิจัยในสาขามรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในช่วงปีต่างๆ โดย Jarvelin (1993), Koufogiannakis (2004), Blessinger (2007), และ Gore (2009) การวิเคราะห์เนื้อหา งานวิจัยในสาขามรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศออสเตรเลีย โดย Rochester (1995) และ Clyde (2003) การวิเคราะห์ปัญหาของงานวิจัยในสาขามรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศตุรกี โดย Yontar (2000) และการวิเคราะห์บทความวิจัยสาขามรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ได้รับการอ้างอิงสูง โดย Blessinger (2010) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยให้ได้การยอมรับในระดับสากล จำเป็นต้องใช้ระเบียบวิธีการวิจัยที่ได้มาตรฐาน และตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีผู้ประเมินจากภายนอก (Peer-review) รวมทั้งได้รับการยอมรับและอ้างอิงจากงานวิจัยอื่นด้วย สำหรับในวงการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศถือว่าฐานข้อมูล ISI Web of Science (<http://isiknowledge.com/wos>) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลทางวิชาการของบริษัท Thomson Reuters เป็นฐานข้อมูลที่ครอบคลุมวารสารทางวิชาการจากสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 8,297 ชื่อ สังคมศาสตร์ จำนวน 2,895 ชื่อ ศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 1,553 ชื่อ มีระบบการกลั่นกรองและคัดเลือกวารสารที่มีคุณภาพเข้าสู่ฐานข้อมูลอย่างเข้มงวด ฐานข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยของสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และองค์กรที่ทำหน้าที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยต่างๆ รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพผลงานวิจัยเพื่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก เช่นระบบของ Time Higher Education (THE) ของประเทศอังกฤษ ระบบ HEEACT ของประเทศไต้หวัน และระบบ ARWU ของมหาวิทยาลัย Shanghai Jiao Tong ประเทศจีน เป็นต้น ทั้งนี้ ISI มีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง คือฐานข้อมูล Journal Citation Reports (<http://isiknowledge.com/jcr>) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพของวารสารในกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ โดยใช้ดัชนีวัดการอ้างอิงผลงานวิจัย ดัชนีที่สำคัญและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป คือดัชนีวัดผลกระทบการอ้างอิงหรือ Journal Impact Factor

ในฐานข้อมูล ISI Web of Science ของบริษัท Thomson Reuters ได้ทำการจัดกลุ่มวารสารที่เป็นวารสารหลัก (core journals) ของสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ไว้ในกลุ่ม “Information Science and Library Science” ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนวารสารในสาขาวิชาดังกล่าว จำนวน 83 ชื่อ และเป็นวารสารที่มีค่า Impact factor ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล Journal Citation Reports จำนวน 66 ชื่อ ดังนั้น เพื่อเป็นการศึกษาเนื้อหาของผลงานวิจัย และศึกษาแนวทางของการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในสาขามรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยที่ปรากฏในเวทีการวิจัยระดับสากล ภายในระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา และเพื่อตรวจสอบสถานภาพการวิจัยและเปรียบเทียบกับประเทศอื่น บทความนี้จึงได้ทำการวิจัยเอกสารและวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัยในสาขามรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2542-2553 โดยอ้างอิงข้อมูลจากฐานข้อมูล ISI Web of Science เป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์ผลงานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ภายในระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา เพื่อตรวจสอบสถานภาพการวิจัยของประเทศไทย และนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงนโยบายและทิศทางการวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว โดยจะทำการศึกษาวิจัยเอกสารและวิเคราะห์เนื้อหาผลงานวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ที่ตีพิมพ์โดยผู้แต่งจากสถาบันต่างๆ ในประเทศไทย ทั้งนี้ เป็นการเลือกศึกษาเอกสารประเภทบทความวิจัย (research article) และบทความปริทัศน์ (review article) ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติเฉพาะกลุ่มวารสารหลัก (core journals) ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (Information Science & Library Science) จากฐานข้อมูลสากล ISI Web of Science ของบริษัท Thomson Reuters

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการรวบรวมรายชื่อวารสารในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จาก Master Journal List ของบริษัท Thomson Reuters ที่เว็บไซต์ <http://science.thomsonreuters.com/mjl/> โดยทำการคัดเลือกวารสารเฉพาะที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชา Information Science & Library Science จากฐานข้อมูล Web of Science - Social Science Citation Index (SSCI) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 83 ชื่อ และทำการตรวจสอบว่าวารสารเหล่านั้นมีค่า impact factor หรือไม่ จากฐานข้อมูล Journal Citation Reports (JCR) – Social Sciences Edition ปี ค.ศ. 2009 ที่เว็บไซต์ <http://isiknowledge.com/jcr> (ทั้งนี้ วารสารในกลุ่มสาขาวิชา Information Science & Library Science ของฐานข้อมูล JCR และมีค่า impact factor มีจำนวนเพียง 66 ชื่อ ส่วนวารสารอีก 17 ชื่อ ซึ่งปรากฏอยู่ใน Master Journal List ไม่พบรายชื่อในฐานข้อมูล JCR)

นำรายชื่อวารสารทั้ง 83 ชื่อ มาทำการสืบค้นในฐานข้อมูล ISI Web of Science (ปี ค.ศ.1999-2010) ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 ที่เว็บไซต์ <http://isiknowledge.com/wos> ระบุที่อยู่ของผู้แต่งด้วยคำว่า Thailand และประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ Brunei Darussalam, Cambodia, Indonesia, Laos, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thailand, VietNam จากนั้นคัดเลือกชนิดของเอกสารของผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์จากประเทศไทย เฉพาะบทความประเภท article และ review

ทำการนับจำนวนบทความวิจัย จำนวนการอ้างอิง รวบรวมบทความฉบับเต็มเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความ เพื่อหาว่าการตีพิมพ์เกี่ยวกับหัวข้ออะไรบ้าง ใช้วิธีวิจัยแบบใด และผู้แต่งบทความมาจากสถาบันใด โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

จากการสืบค้นฐานข้อมูล ISI Web of Science (ปี ค.ศ.1999-2010) ด้วยชื่อวารสารทั้ง 83 ชื่อ พบว่า มีบทความจาก 10 ประเทศในกลุ่มอาเซียน จำนวน 506 บทความ เป็นบทความจากประเทศไทย จำนวน 44 บทความ คิดเป็นร้อยละ 8.7 โดยตีพิมพ์ในวารสารจำนวน 19 ชื่อ (เป็นวารสารที่มีค่า impact factor ในฐานข้อมูล JCR จำนวน 16 ชื่อ และวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล ISI Web of Science แต่ไม่มีค่า impact factor อีก 3 ชื่อ) (ภาคผนวก ตารางที่ 1)

บทความจากประเทศไทย ที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูล ISI Web of Science จำนวน 44 บทความ คัดเลือกเฉพาะบทความวิจัย (article) จำนวน 29 บทความ และบทความปริทัศน์ (review) จำนวน 1 บทความเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนอีก 14 บทความจะไม่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นเอกสารรายงานการประชุมวิชาการ (proceeding papers) และบทวิจารณ์หนังสือ (book reviews) ซึ่งไม่ใช่บทความวิจัยและไม่ได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review)

ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัยทั้ง 30 บทความ พบว่า ตั้งแต่ปี 1999-2010 ได้รับการอ้างอิงรวมทั้งสิ้น 207 ครั้ง ผู้แต่งบทความมาจากสถาบันต่างๆ จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 10 บทความ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แห่งละ 5 บทความ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ แห่งละ 2 บทความ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต สวทช. สำนักงานยูเนสโก และศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กสณ. แห่งละ 1 บทความ หากจำแนกตามประเภทของหน่วยงานที่ปรากฏในที่อยู่ของผู้แต่ง พบว่าหน่วยงานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการคอมพิวเตอร์ ปรากฏในบทความด้วยความถี่ 22 ใน 43 ครั้ง (51.2%) หน่วยงานทางด้านศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ รวมทั้งห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศปรากฏในสัดส่วน 12 ใน 43 ครั้ง (27.9%) และหน่วยงานทางด้านบริหารจัดการ และธุรกิจ ปรากฏในสัดส่วน 9 ใน 43 ครั้ง (20.9%) (ภาคผนวก ตารางที่ 2)

เนื้อหาของวิจัย เป็นเรื่องเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ดัชนีวัดผลงานวิจัย เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต เวิลด์ไวด์เว็บ เว็บเชิงความหมาย ระบบการจัดกลุ่มและทำดัชนีสารสนเทศบนเว็บ การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การค้นคืนสารสนเทศ ส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ เครือข่ายสังคมและความร่วมมือ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ ภูมิสารสนเทศศาสตร์ และห้องสมุดเพื่อชุมชน ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ ได้แก่ การวิจัยเชิงพัฒนาระบบ กรอบแนวคิด ทฤษฎี และแบบจำลอง การศึกษาระยะยาว การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงทดลอง (ภาคผนวก ตารางที่ 2)

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ตระหนักว่า บทความวิจัยของประเทศไทยที่ตีพิมพ์ในวารสารหลัก (core journals) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ตามการจัดกลุ่มของฐานข้อมูลสากล ISI Web of Science นั้น ส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ และเป็นผลงานที่มาจากหน่วยงานต่างๆทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มากกว่าหน่วยงานทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ หน่วยงานทางด้านบริหารจัดการและธุรกิจ มีการทำวิจัยในสาขาสารสนเทศศาสตร์ในสัดส่วนที่ค่อนข้างมากเช่นกัน จะเห็นได้ว่าผลงานวิจัยเหล่านั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่างๆ อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ภูมิศาสตร์สารสนเทศ สารนิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ศิลปศาสตร์ บริหารจัดการ และธุรกิจ และมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เน้นการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ มากกว่าเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยนี้ สามารถยืนยันได้ว่า สารนิเทศศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและเทคโนโลยี จากอดีตที่สารนิเทศศาสตร์เคยเน้นหนักทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะงานด้านห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ แต่ปัจจุบันได้หันมาเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการบริหารจัดการและธุรกิจมากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ตาม สัดส่วนจำนวนผลงานวิจัยของ

ประเทศไทยที่เน้นการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ปรากฏในฐานข้อมูลสากล รวมทั้งมีค่าผลกระทบการอ้างอิง (impact factor) ยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย โดยมีเพียง 30 บทความ ภายในระยะเวลา 12 ปี ดังนั้น จึงควรต้องหาแนวทางในการพัฒนางานวิจัยด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทยให้มีคุณภาพในระดับสากล และสามารถตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารชั้นนำระดับนานาชาติ ในจำนวนที่มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ที่นักวิจัยของประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการภายในประเทศ วารสารวิชาการต่างประเทศแต่ไม่ได้อยู่ในฐานข้อมูลสากล ISI Web of Science หรือเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบอื่น ซึ่งควรมีการศึกษาวิจัยต่อเนื่องและเปรียบเทียบ เพื่อชี้ชัดในเรื่องนี้ต่อไป

บรรณานุกรม

- Blessinger, Kelly and Hrycaj Paul. (2007). "Analysis of a decade in library literature: 1994-2004". *College & Research Libraries* 68: 155-169.
- Blessinger, Kelly and Hrycaj Paul. (2010). "Highly cited articles in library and information science: An analysis of content and authorship trends". *Library & Information Science Research* 32: 156-162.
- Clyde, Laurel A. (2003). "Research in school librarianship 1991-2000: Australia in an international setting". *The Australian Library Journal*. Retrieved September 18, 2010 from <http://alia.org.au/publishing/alj/53.2/full.text/clyde.html>
- Gore, S.A, Nordberg J.M., Palmer L.A., and Piorun M.E. (2009). "Trends in health sciences library and information science research: an analysis of research publications in the Bulletin of the Medical Library Association and Journal of the Medical Library Association from 1991 to 2007". *Journal of Medical Library Association* 97, 3: 203-11.
- Koufogiannakis D., Slater, L., and Crumley, E. (2004). "A content analysis of librarianship research". *Journal of Information Science* 30, 3: 227-239.
- Jarvelin, Kalervo and Vakkari, Pertti. (1993). "The evolution of library and information science 1965-1985: A content analysis of journal articles". *Information Processing & Management* 29, 1: 129-144.
- Rochester, M. (1995). "Library and information science research in Australia 1985-1994. A content analysis of research articles" in *The Australian Library Journal and Australian Academic & Research Libraries. Australian Academic & Research Libraries* 26: 163-170.
- Yontar, A. and Yalvac, M. (2000). "Problems of library and information science research in Turkey: A content analysis of journal articles 1952-1994". *IFLA Journal* 26: 39-51.

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 : จำนวนบทความของผู้แต่งจากประเทศไทย จากวารสารกลุ่มสาขาวิชา LIS ที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล ISI Web of Science – Social Science Citation Index ปี 1999-2010 เปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ค่า IF ปี 2009	จำนวนบทความ	
			Thailand	ASEAN
1	African Journal of Library Archives and Information Science	√	0	0
2	Annual Review of Information Science and Technology	√	0	2
3	ASLIB Proceedings	√	0	20
4	Australian Academic & Research Libraries	×	0	0
5	Australian Library Journal	×	0	1

6	Canadian Journal of Information and Library Science	√	0	0
7	College & Research Libraries	√	0	0
8	Database for Advances in Information Systems	×	0	2
9	Econtent	√	0	0
10	Electronic Library	√	3	18
11	Ethics and Information Technology	×	0	0
12	European Journal of Information Systems	×	0	19
13	Government Information Quarterly	√	1	5
14	Health Information and Libraries Journal	√	0	0
15	Informacao & Sociedade-Estudos	×	0	0
16	Informacios Tarsadalom	×	0	0
17	Information & Management	√	1	26
18	Information Development	×	1	2
19	Information Processing & Management	√	3	22
20	Information Research-An International Electronic Journal	√	0	3
21	Information Society	√	1	6
22	Information Systems Journal	√	0	2
23	Information Systems Research	√	0	8
24	Information Technology & Management	√	0	2
25	Information Technology & People	×	0	0
26	Information Technology and Libraries	√	0	0
27	Interlending & Document Supply	√	0	2
28	International Journal of Computer-supported Collaborative Learning	√	0	3
29	International Journal of Geographical Information Science	√	2	9
30	International Journal of Information Management	√	0	15
31	Investigacion Bibliotecologica	√	0	0
32	Journal of Academic Librarianship	√	1	2
33	Journal of Computer-mediated Communication	√	0	7
34	Journal of Documentation	√	0	7
35	Journal of Global Information Management	√	0	10
36	Journal of Global Information Technology Management	×	0	0
37	Journal of Health Communication	√	0	3
38	Journal of Information Science	√	1	26
39	Journal of Information Technology	√	0	4
40	Journal of Informetrics	√	0	1
41	Journal of Knowledge Management	×	1	8
42	Journal of Librarianship and Information Science	√	0	6
43	Journal of Management Information Systems	√	0	15
44	Journal of Scholarly Publishing	√	0	1
45	Journal of Strategic Information Systems	×	3	23
46	Journal of the American Medical Informatics Association	√	0	12
47	Journal of the American Society for Information Science and Technology	√	2	41
48	Journal of the Association for Information Systems	√	0	6
49	Journal of the Medical Library Association	√	0	0
50	Knowledge Management Research & Practice	×	0	1
51	Knowledge Organization	√	1	5
52	Law Library Journal	√	0	0
53	Learned Publishing	√	0	2
54	Library & Information Science Research	√	0	4
55	Library and Information Science	√	0	0
56	Library Collections Acquisitions & Technical Services	√	0	2

57	Library Hi Tech	√	0	2
58	Library Journal	√	0	0
59	Library Quarterly	√	0	0
60	Library Resources & Technical Services	√	0	0
61	Library Trends	√	0	0
62	Libri	√	0	8
63	Malasian Journal of Library & Information Science	√	0	30
64	MIS Quarterly	√	1	19
65	MIS Quarterly Executive	×	0	1
66	Online	√	0	0
67	Online Information Review	√	11	31
68	Perspectiv As Em Ciencia Da Informacao	×	0	0
69	Portal-Libraies and the Academy	√	0	1
70	Profesional De La Informacion	√	0	0
71	Program-Electronic Library and Information Systems	√	1	25
72	Reference & User Services Quarterly	√	0	0
73	Research Evaluation	√	1	3
74	Restaurator-International Journal for the Preservation and Archival Material	√	0	1
75	Revista Espanola De Documentacion Cientifica	×	0	0
76	Scientist	√	0	6
77	Scientometrics	√	8	17
78	Serials Review	√	0	0
79	Social Science Computer Review	√	0	1
80	Social Science Information Sur Les Sciences Sociales	√	0	1
81	Telecommunications Policy	√	1	7
82	Transinformacao	×	0	0
83	Zeitschrift Fur Bibilothekswesen Und Bibliographie	√	0	0
	รวม		44	506

หมายเหตุ : จากฐานข้อมูล JCR ปี 2009 วารสารที่มีค่า Impact Factor และอยู่ในกลุ่มสาขา information science & library science มีจำนวนทั้งสิ้น 66 ชื่อ มีจำนวนบทความที่ตีพิมพ์รวม 2,619 บทความ ได้รับการอ้างอิง 51,753 ครั้ง และมีค่าเฉลี่ยของ Impact Factor หรือค่า median impact factor = 0.789

ตารางที่ 2 : ผลการวิเคราะห์บทความของผู้แต่งจากประเทศไทย จากวารสารกลุ่มสาขาวิชา LIS ที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล Web of Science – Social Science Citation Index ปี 1991-2010 (เฉพาะบทความประเภท article และ review)

ลำดับ	วารสารที่ตีพิมพ์ / จำนวนการอ้างอิง	ชื่อสถาบันของผู้แต่ง	วิธีวิจัย	หัวข้อวิจัย
1	Electronic Library / อ้างอิง 1 ครั้ง	Computer Science and Information Management, Asian Institute of Technology (AIT)	การวิจัยเชิงพัฒนา / เพื่อพัฒนาต้นแบบ การจำแนกหมวดหมู่ สารสนเทศบนเว็บ	Faceted Classification; Digital Libraries; Semantic Web

2	Electronic Library / อ้างอิง 4 ครั้ง	School of Liberal Arts / School of Science and Technology, Sukhothai Thammathirat Open University	การวิจัยเชิงพัฒนา ระบบ / การวิจัย ประเมินชุดฝึกอบรม ด้วยตนเองผ่านเว็บ	E-learning; Computer based Learning; Information Retrieval; Distance Learning
3	Government Information Quarterly / อ้างอิง 3 ครั้ง	- NECTEC, NSTDA - Faculty of Science and Technology, Assumption University	การวิจัยเชิงทฤษฎีและ เชิงประจักษ์ (Theoretical and empirical analysis)	Roger's innovation diffusion theory; Commercialization; S-curve; Technology Push; Demand Pull
4	Information & Management / อ้างอิง 6 ครั้ง	Chulalongkorn University (<i>Ph.D. in Interdepartmental Business at University of Nebraska</i>)	investigated changes in the innovation process. Longitudinal data from 23 top IT firms across 9 years were collected and analyzed.	Information Technology Investment; Information Technology Innovation; Interfirm Collaboration; Social Networks
5	Information Development / อ้างอิง 0 ครั้ง	Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University	qualitative study of home libraries or community-based libraries.	Bunko Libraries; Home Libraries; Community Libraries; Children's Libraries; Japan
6	Information Processing & Management / อ้างอิง 0 ครั้ง	Faculty of Science and Technology, Suan Dusit Rajabhat University	proposed model	Diversity; Feature; Fuzzy logic; Particle Swarm Optimization; Summarization
7	Information Processing & Management / อ้างอิง 3 ครั้ง	School of Information Technology, King Mongkut's University of Technology, Thonburi	a series of three experiments that used Text Retrieval Conference (TREC) data and TREC search topics are compared.	Hypertext; Information Retrieval; User interfaces
8	Information Society / อ้างอิง 4 ครั้ง	Dept Philosophy, Faculty of Arts, Chulalongkorn University	A case study of the Thai conceptions of time and the current debate on changing the	Cultures; Globalization; Internet

			time standard is presented	
9	International Journal of Geographical Information Science / อ้างอิง 0 ครั้ง	Space Technology Applications and Research Program, Asian Institute of Technology (AIT)	existing computational models for the distance between spatial objects are evaluated and their problems pointed out;	Spatial Distance; Hausdorff Metric; Hausdorff Distance
10	International Journal of Geographical Information Science / อ้างอิง 2 ครั้ง	Sch Adv Technol, STAR Program, Asian Institute of Technology (AIT)	discusses an approach known as 'distance-decayed visibility',	3D-visualization; Vegetation Modelling; GIS; Distance-Decay; Vegetation Visibility; Forest Landscape
11	Journal of Academic Librarianship / อ้างอิง 1 ครั้ง	Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University	content analysis	Automated Library Network
12	Journal of Information Science / อ้างอิง 3 ครั้ง	Department of Mathematics , Faculty of Science, Chulalongkorn University	propose a metadata dictionary	World Wide Web; Domain Names; Ontologies; Semantic Relations; Metadata; XML
13	Journal of Strategic Information Systems / อ้างอิง 10 ครั้ง	Graduate School of Commerce, Burapha University	a theoretical framework is developed	Enterprise Resource Planning Systems; Absorptive Capacity; Business Process Innovation
14	Journal of Strategic Information Systems / อ้างอิง 13 ครั้ง	Department of Information Technology, Faculty of Science & Technology, Assumption University	identifies contexts where sourcing decisions made based on these two theories differ, and examines which theory accounts better for an organization's sourcing decisions.	information systems outsourcing; transaction cost theory; resource-based view; specificity; uncertainty; strategic resource
15	Journal of Strategic Information Systems	Faculty of Commerce & Accountancy,	Empirical study	Virtual teams; business simulation; mutual trust

	/ อ้างอิง 52 ครั้ง	Chulalongkorn University		
16	Journal of the American Society for Information Science and Technology / อ้างอิง 17 ครั้ง	Sch Energy & Mat, King Mongkuts Univ Technol Thonburi	propose a new mathematical index entitled Impact Factor Point Average (IFPA)	
17	Journal of the American Society for Information Science and Technology / อ้างอิง 3 ครั้ง	College of Management, Mahidol University	examined how an awareness tool impacts the quality of the work effort and the communications between group members in the completion of a collaborative authoring task.	Social Awareness Information, Collaborative Work
18	Knowledge Organization / อ้างอิง 1 ครั้ง	Asian Institute of Technology (AIT)		Faceted indexing based system for organizing and accessing Internet resources
19	MIS Quarterly / อ้างอิง 20 ครั้ง	Fac Commerce & Accountancy, Chulalongkorn University	Review	virtual team; transactive memory; trust; repeated measures; temporality
20	Online Information Review / อ้างอิง 0 ครั้ง	Comp Sci & Informat Management Program, Asian Institute of Technology (AIT)		classification; content management; worldwide web
21	Program-Electronic Library and Information Systems / อ้างอิง 1 ครั้ง	Division of Information and Informatics CII/INF, UNESCO		training package on library automation/ICT for developing countries
22	Scientometrics / อ้างอิง 0 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, Policy Innovation (PI) Centre, Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre,		

		King Mongkut's University of Technology, Thonburi		
23	Scientometrics / อ้างอิง 0 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, Policy Innovation (PI) Centre, Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre, King Mongkut's University of Technology, Thonburi		
24	Scientometrics / อ้างอิง 4 ครั้ง	- School of Energy, Environment and Materials, Policy Innovation (PI) Centre, Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre, King Mongkut's University of Technology, Thonburi - Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince Songkla University		
25	Scientometrics / อ้างอิง 2 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, Policy Innovation (PI) Centre, Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre, King Mongkut's University of Technology, Thonburi		
26	Scientometrics / อ้างอิง 5 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, King Mongkut's University of Technology, Thonburi		
27	Scientometrics / อ้างอิง 8 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre, King Mongkut's University of		

		Technology, Thonburi		
28	Scientometrics / อ้างอิง 29 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, KMUTT Central Library, King Mongkut's University of Technology, Thonburi		
29	Scientometrics / อ้างอิง 7 ครั้ง	School of Energy, Environment and Materials, KMUTT Central Library, King Mongkut's University of Technology, Thonburi		
30	Telecommunications Policy / อ้างอิง 8 ครั้ง	Centre for Educational Technology		Internet; Infrastructure; Language; Market Structure